

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

РЕКРЕАЦІЙНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

підготовки	Магістр
спеціальності	241 Готельно-ресторанна справа
освітньо-професійної програми	Готельно-ресторанна справа

Силабус освітнього компонента «РЕКРЕАЦІЙНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ» підготовки магістра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, за освітньо-професійною програмою Готельно-ресторанна справа.

Розробник: Безсмертнюк Т. П., доцент кафедри туризму та готельного господарства, кандидат географічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїна О. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри туризму та готельного господарства протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа Освітньо-професійна програма: Готельно-ресторанна справа Освітній рівень: другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2
ІНДЗ: немає		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 14 год.
		Самостійна робота – 88 год.
	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

III: Безсмертнюк Тарас Петрович

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Посада: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Головною метою та необхідною умовою прогресу сучасного суспільства, національним пріоритетом у довгостроковій перспективі є розвиток людини. Рекреаційне природокористування є невід'ємним елементом господарства держави, направлене на стимулювання та розвиток ключових галузей, виступає каталізатором соціально-економічного розвитку, прямо або побічно сприяє поліпшенню якості життя населення. На сучасному етапі розвитку суспільства рекреаційне природокористування виступає як одна з систем, яка направлена на відтворення психічного та фізичного здоров'я людини.

Рекреаційне природокористування, як економічна діяльність, спрямована на раціональне використання природних рекреаційних ресурсів для надання послуг з оздоровлення та відпочинку населення, виконує низку економічних, соціальних та екологічних функцій, що відіграють важливу роль у підвищенні якості життя населення та сприяють досягненню цілей сталого розвитку. Рекреаційне природокористування тісно пов'язане з рекреаційно-туристичною сферою, яка стала невід'ємною частиною економіки більшості країн світу. Попит на рекреаційні і туристичні послуги постійно збільшується завдяки глобалізації, соціально-економічним і технологічним факторам (розвитку транспортної інфраструктури, електронного зв'язку і телекомунікацій, зростанню мобільності населення), що актуалізує необхідність вивчення теоретичних аспектів рекреаційного природокористування та освоєння вмінь і навичок з розробки комплексних заходів, спрямованих на збереження та відновлення природних рекреаційних ресурсів, їх раціональне та ефективне використання.

2. Пререквізити освітнього компонента.

Пререквізити: загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета викладання освітнього компонента «Рекреаційне природокористування»:

- надання студентам знань про особливості використання природних рекреаційних ресурсів, місце рекреаційного природокористування в системі сучасних наук;
- формування системи знань про наукові підходи і принципи рекреаційного природокористування;
- формування вмінь проведення оцінки ступеня збалансованості природно-господарських систем, ролі в цьому процесі рекреаційного природокористування;
- формування навичок обґрунтування напрямків невиснажливого рекреаційного природокористування.

Завдання освітнього компонента:

- вивчення теоретичних основ рекреаційного природокористування;
- дослідження засобів, методів і форм раціонального рекреаційного природокористування;
- розробка та обґрунтування заходів, спрямованих на оптимізацію рекреаційного природокористування;
- опанування методів оцінки природних рекреаційних ресурсів;
- детальний аналіз рекреаційного потенціалу, структури та особливостей використання природних рекреаційних ресурсів;
- визначення засад збалансованого природокористування та ролі рекреаційних ресурсів у невиснажливому використанні природно-ресурсного потенціалу, гармонізації взаємовідносин суспільства і природного середовища та розгляду міждисциплінарних підходів цієї взаємодії.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК 12. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі готельно-ресторанної справи у мультидисциплінарних контекстах, у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

Результати навчання:

РН 6. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності;

РН 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

РН 13. Ініціювати, впроваджувати та аргументувати застосування лікувально-оздоровчих ресурсів в курортних засобах розміщення.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи рекреаційного природокористування						
Тема 1. Природокористування як базова наукова категорія. Сучасні концепції природокористування	12	2	2	7	1	ЗПР, УО/10
Тема 2. Сутність та теоретичні	12	2	2	7	1	ЗПР,

аспекти природокористування						УО/10
Тема 3. Природні рекреаційні ресурси	16	2	–	13	1	УО/10
Тема 4. Нормативно-правові засади рекреаційного природокористування	10	–	2	7	1	ЗПР, УО/10
Разом за змістовим модулем 1	50	6	6	34	4	40
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти рекреаційного природокористування						
Тема 5. Оцінка природних рекреаційних ресурсів	10	–	2	7	1	ЗПР, УО/10
Тема 6. Визначення рекреаційного навантаження та оцінка рекреаційної дигресії	10	–	2	7	1	ЗПР, УО/10
Тема 7. Рекреаційне природокористування та охорона природи	15	2	–	13	–	УО/10
Тема 8. Природно-заповідний фонд як об'єкт рекреаційного природокористування	15	2	–	13	–	УО/10
Тема 9. Національні природні парки як рекреаційні території	10	–	2	7	1	ЗПР, УО/10
Тема 10. Рекреаційне використання регіональних ландшафтних парків	10	–	2	7	1	ЗПР, УО/10
Разом за змістовим модулем 2	70	4	8	54	4	60
Усього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

*Форми контролю: ЗПР – захист практичної роботи; УО – усне опитування.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Перелік питань та завдань для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи рекреаційного природокористування

1. Характеристики природокористування.
2. Зв'язок природокористування з іншими науковими категоріями.
3. Природно-ресурсна база рекреації.
4. Рекреаційне лісокористування.
5. Особливості нормативно-правового забезпечення рекреаційного природокористування в Україні.

6. Правовий режим територій рекреаційного призначення.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти рекреаційного природокористування

1. Кількісна оцінка природних рекреаційних ресурсів.
2. Якісна оцінка природних рекреаційних ресурсів.
3. Нормування антропогенних рекреаційних навантажень.
4. Рекреаційна стійкість природних систем.
5. Структура рекреаційно-туристичного потенціалу національних природних парків.
6. Регіональні ландшафтні парки як об'єкти рекреаційного природокористування.
7. Рекреаційний потенціал біосферних заповідників і резерватів.
8. Транскордонний біосферний резерват як форма поєднання природоохоронної та рекреаційної діяльності.
9. Екологічний туризм як форма поєднання природоохоронного та рекреаційного природокористування.
10. Екологічний туризм як глобальна стратегія сталого розвитку суспільства.

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_%D1%80%D0%B5%D0%B4%2B%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Політика викладача щодо здобувача освіти

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента «Рекреаційне природокористування». При вивченні освітнього компонента «Рекреаційне природокористування» необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, вираженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (посилання: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Визнання можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Перелік питань до заліку

1. Сутність природокористування. Сучасні концепції природокористування.
2. Об'єкт і предмет природокористування. Зв'язок природокористування з іншими науковими категоріями.
3. Особливості природокористування в різних галузях господарства. Поняття про збалансоване природокористування.
4. Рекреація як галузь сфери послуг.
5. Предмет рекреаційного природокористування.
6. Поняття про рекреаційні ресурси та рекреаційний потенціал.
7. Напрями удосконалення природно-ресурсної бази рекреації.
8. Оптимізація рекреаційного природокористування.
9. Рекреаційне лісокористування.
10. Ознаки права загального рекреаційного природокористування.
11. Ознаки права спеціального рекреаційного природокористування.
12. Правовий режим територій рекреаційного призначення.
13. Регламентація діяльності у сфері рекреаційного природокористування в нормативно-правових актах.
14. Особливості нормативно-правового забезпечення рекреаційного

природокористування в Україні.

15. Типи оцінювання природних рекреаційних ресурсів.
16. Кількісні та якісні характеристики природних рекреаційних ресурсів.
17. Етапи оцінки природних рекреаційних ресурсів.
18. Основні підходи до оцінки природних рекреаційних ресурсів.
19. Кількісна та якісна оцінка природних рекреаційних ресурсів.
20. Нормування антропогенних рекреаційних навантажень.
21. Поняття припустимого, неприпустимого та критичного рекреаційного навантаження на природні комплекси.
22. Критерії оцінки рекреаційного навантаження на природні комплекси.
23. Рекреаційна стійкість природних систем.
24. Визначення рекреаційного навантаження та оцінка рекреаційної дигресії.
25. Зв'язок між нормуванням рекреаційних навантажень та оптимізацією природокористування.
26. Функції та завдання національних природних парків.
27. Структура рекреаційно-туристичного потенціалу національних природних парків.
28. Мережа національних природних парків України.
29. Національні природні парки України інтенсивного рекреаційно-туристського використання.
30. Національні природні парки України екстенсивного рекреаційно-туристського використання.
31. Завдання та функції регіональних ландшафтних парків.
32. Види рекреаційно-туристичних занять в межах регіональних ландшафтних парків.
33. Мережа регіональних ландшафтних парків України.
34. Типізація регіональних ландшафтних парків України за ступенем рекреаційно-туристського використання.
35. Функції та завдання біосферних заповідників.
36. Види рекреаційно-туристичних занять в межах біосферних заповідників.
37. Транскордонний біосферний резерват як форма поєднання природоохоронної та рекреаційної діяльності.
38. Види рекреаційно-туристичних занять в межах транскордонних біосферних резерватів.
39. Принципи сталого розвитку суспільства.
40. Сутність сталого розвитку туризму.
41. Екологічний туризм як форма поєднання природоохоронного та рекреаційного природокористування.
42. Екологічний туризм як глобальна стратегія сталого розвитку суспільства.
43. Роль екологічного туризму в сталому розвитку території.
44. Характеристика об'єктів екологічного туризму.
45. Світові регіони та центри екологічного туризму.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичне забезпечення освітнього компонента:

1. Безсмертнюк Т. П. Рекреаційне природокористування : конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 115 с.

2. Безсмертнюк Т. П. Рекреаційне природокористування : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 67 с.

Основна:

1. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Туристсько-рекреаційне використання природно-заповідного фонду Північно-Західної України : монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 168 с.

2. Бейдик О. О., Топалова О. І. Теоретико-практичні аспекти рекреаційно-туристського природокористування. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Географія»*. Київ, 2018. Вип. 1 (70). С. 15–21.

3. Білецька Г. А. Рекреаційне природокористування : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 149 с.

4. Дронова О. Л. Запотоцький С. П. Сучасне природокористування : суспільно-географічний контекст : навчально-методичний посібник. Київ : Прінт-Сервіс, 2018. 214 с.

5. Кілінська К. Й. Рекреаційно-туристичне природокористування : навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 333 с.

Додаткова:

1. Безсмертнюк Т. П. Концептуальні основи рекреаційного природокористування. *Colloquium-journal*. № 29 (152), 2022. Część 1. Warszawa. Polska. С. 4–6.

2. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М., Ахмедов Б. М. Еколого-географічні аспекти рекреаційного природокористування в межах природоохоронних територій. *Сучасна наука та освіта Волині* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Володимир-Волинський, 22 листоп. 2018 р.). Луцьк : Волиньполіграф, 2018. С. 240–243.

3. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Нормативно-правові основи рекреаційного природокористування в Україні. *Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні : сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди 10-ої річниці створення кафедри туризму та готельного господарства у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 27 вересня 2018 р.). Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. С. 7–10.

4. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Удосконалення системи рекреаційного природокористування в Україні. *Індустрія туризму й сфера гостинності в Україні та*

світі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 80-річчя Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, 28 жовтня 2020 р.) / відпов. ред. Л. В. Ільїн. Луцьк : ПП Іванюк, 2020. С. 54–58.

5. Безсмертнюк Т. П. Особливості рекреаційного природокористування в межах національного природного парку «Прип'ять-Стохід». *Наукові перспективи: журнал*. № 8(14). 2021. С. 164–175.

6. Безсмертнюк Т. П. Правовий статус регіональних ландшафтних парків України в аспекті рекреаційного використання. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття* : матеріали II Міжнародної наукової конференції (Т. 3), м. Рівне, 5 листопада, 2021 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. С. 107–108.

7. Безсмертнюк Т. П. Підходи до економічної оцінки природних рекреаційно-туристичних ресурсів. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку* : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ; Роттердам, 07 листопада 2021 р. / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ; Роттердам : ГО «ВАДНД», 2021. С. 219–223.

Інтернет-ресурси:

1. Водний кодекс України : Кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. Дата оновлення : 24.07.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

2. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення : 14.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

3. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення : 24.07.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

4. Лісовий кодекс України : Кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-XII. Дата оновлення : 08.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

5. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення : 01.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

6. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватись бюджетними установами природно-заповідного фонду : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 р. № 1913. Дата оновлення : 06.01.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1913-2000-п#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

7. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22.06.2009 р. № 330 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

8. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

9. Про надра : Кодекс України від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення : 01.01.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

11. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-ХІІ. Дата оновлення : 08.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 26.08.2023).

12. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 26.08.2023).